

Det folkelige engagements betydning

- Oplæg om folkeoplysning

Venstres Folketingsgruppe
Oktober 2008

Indholdsfortegnelse

Forord	2
Den folkelige oplysning er så vigtig som nogensinde	3
Udfordringer i dagens Danmark.....	4
Det aktive medborgerskab	6
Folkelig oplysning og foreningsliv som samfundsaktører.....	7
Er foreningslivet og det folkelige engagement ved at uddø?	8
Kommunalreformen og det folkelige arbejde.....	9
Folkeoplysningsloven	11
Nedsættelse af folkeoplysningsudvalg.....	11
Folkeoplysningsloven skal revideres	11

Forord

Den folkelige oplysning har gennem tiden medvirket til at styrke det enkelte menneskes selvværd og kompetencer. Den har sat det enkelte menneske i stand til at have forståelse for, hvad det betyder, at hver enkelt er deltager i foreningslivet, spiller en rolle i lokalsamfundet eller spiller en rolle på landsplan.

Det er stadig af stor vigtighed, at vi ikke bare overlader samfundets udvikling til politikerne, men at borgerne føler, at de er vigtige deltagere i og bidragsydere til denne udvikling. Og at der til stadighed er brug for deres initiativkraft. Det gælder både for mennesker, der er født her i landet og mennesker, der kommer hertil. Demokrati er ikke en given ting. Det er noget, der skal læres.

Venstre vil gerne appellere til hele den brede vifte af aktører, vi kalder "det folkelige Danmark", om at yde sit til, at vi til stadighed kan opretholde og udvikle det frie og åbne samfund, som har kendetegnet vores demokratiske system i mange år. Politikerne kan ikke alene forme den fremtidige udvikling i Danmark. Vi har brug for de manges kreative indsats.

Vi vil ikke fra centralt hold komme med meget konkrete anvisninger på, hvordan arbejdet skal gøres. Dette oplæg er derfor ikke en aktionsplan. Dertil er der for forskellige aktører i den folkelige bevægelse: højskoler, efterskoler, daghøjskoler, oplysningsforbund, idræts- og andre foreninger m.m.

Det er vigtigt, at man i lokalområderne vurderer, hvad det er for problemstillinger, man netop her står i, og hvilke udviklings- og initiativmuligheder, man har. Det er også vigtigt, at de løsninger, man vælger, harmonerer med de tanker, der rører sig i det enkelte område, ligesom de virkemidler, der skal tages i brug, afhænger af de mennesker, der tager fat på opgaven.

Vi håber, dette oplæg kan være inspiration til at tage fat lokalt.

Bag dette oplæg står en række medlemmer af Venstres Folketingsgruppe og mennesker med interesse for og viden om det folkeoplysende arbejde uden for Folketingsgruppen. Endvidere bygger oplægget på en række af de synspunkter, der kom frem, da Venstre i maj måned havde inviteret repræsentanter for det folkelige Danmark til konference på Vartov i København.

Undervisningsminister Bertel Haarder har i forlængelse af dette oplæg besluttet at nedsætte et folkeoplysningsudvalg under Undervisningsministeriet.

Britta Schall Holberg
Folkeoplysningsordfører
Christiansborg oktober 2008

Den folkelige oplysning er så vigtig som nogensinde

Folkeoplysning er menneskers mulighed for uanset baggrund og kompetencer at blive undervist, være sammen om en interesse eller et uddannelsesforløb eller involvere sig i diverse netværk, bl.a. i foreningslivet.

Folkelig oplysning og uddannelse har været bærende elementer bag opbygningen af det danske demokratiske system og folkestyre. Det har været med til at skabe grobund for at udjævne skellet mellem rig og fattig, mellem mennesker med forskellig udannelse og kompetencer og har dermed været med til at skabe grobund for økonomisk vækst og velstand.

De voldsomme informationsstrømme, den meget lettere mediekommunikation, det meget tættere samkvem mellem forskellige lande, sprog og kulturer, stiller om muligt større krav, og i alle tilfælde lige så store krav, til både den folkelige oplysning og uddannelse som tidligere - nu også på globalt plan. At kunne gennemskue tingene og kunne orientere sig bliver så meget vigtigere i en global verden, hvor informationsstrømmen kan gøre det vanskeligt for det enkelte menneske at håndtere og sortere alle de tilgængelige oplysninger, som han eller hun bombarderes med.

Hvis vi skal kunne leve sammen i denne brogede verden, er det nødvendigt, at hvert land og dets folk kender til deres egen kultur, men også lærer at respektere, at andre har andre måder at tænke og handle på. Det sidste er navnlig af vigtighed for den, der flytter til et andet land.

Hertil kommer, at vi lever stadig længere og derfor livet igennem har brug for nye udfordringer. Udviklingen kræver stadig stigende evne til omstillingsparathed af os. Folkelig oplysning og livslang læring kan være med til at nedbryde skellet mellem generationerne. Men det kan også medvirke til, at gøre op med den sociale arv, som kan være med til at forhindre, at nogle kommer i gang med en uddannelse.

Den økonomiske velstand har betydet meget for den enkeltes frihed og velfærd. Men skal man tale om reel velfærd, udspringer velfærden ikke alene af den økonomiske frihed og sociale sikkerhed, men også af, at hver enkelt føler, der er brug for hans eller hendes indsats, at man kan gennemskue tingene, at man kan tilegne sig opdateret viden, at man kan forstå det, man læser og det, der tales om. At man kan påvirke tingene, at man kan deltage i en åben dialog med mennesker, der har andre synspunkter og andre sprog, og at man kan overskue og forstå konsekvenserne af de politiske beslutninger, der bliver truffet. Reel velfærd betyder, at hver enkelt simpelthen føler sig i stand til at deltage i samfundsudviklingen og kan være med til at sætte nye mål for, hvordan samfundet skal udvikles.

Jo friere markeds- og forbrugervilkår, jo større krav stiller det til den enkeltes mulighed for at foretage sine personlige valg. Eller sagt på en anden måde: jo mere vægt, vi lægger på et liberalt samfund, jo større krav stiller det til det enkelte menneske – om at kunne vælge og om at kunne finde sit eget personlige ståsted.

Det er ikke en ny lærdom for os danske. Mangfoldigheden og respekten for forskelligheden er og har været vigtige elementer i demokratiforståelsen og folkestyret. Forudsætningen for det demokratiske samfund er, at borgerne er i stand til at udgøre et stadigt korrektiv til magten. Som Folketingets tidligere formand, Christian Mejdahl har sagt: "Ingen har monopol på sandheden i den politiske debat."

Vi har i Danmark altid været bevidste om, som biskop Elisabeth Dons Christensen har sagt: "At magten har en evne til at korrumpere og begå overgreb mod mennesker, som af den ene eller anden årsag ikke behager magthaverne."

Eller som sagt af integrations- og kirkeminister Birthe Rønn Hornbech: "Et folks frihed måles først og fremmest på, hvilke begrænsninger, der er sat for magten (...) Hvis folket skal deltage i folkestyret enten som folkevalgt eller debattør eller blot ønsker at følge med i det politiske liv fra sidelinjen, er det helt nødvendigt, at magten kan kritiseres. Magten skal hele tiden kikkedes i kortene og udfordres."

Hvis det skal kunne ske, er det nødvendigt, at der lægges vægt på folkelig oplysning og uddannelse. Det giver mod og kræfter til at tage del i debatten.

Demokratiet er en proces. Demokratiet må udvikle sig i takt med, at samfundet udvikler sig. Det betyder, at hver ny generation må forholde sig til demokratiet og dets udvikling. Hvis vi holder op med at debattere og kritisere, kommer demokratiet i krise.

Lige så vigtigt er det at understrege, at det ikke er på Christiansborg, samfundet skal dannes. Demokratiet skabes ikke fra centralt hold, men i dialog mellem borgerne og de folkevalgte.

Venstre ønsker:

- at appellere til den brede kreds af folkelige aktører: højskoler, efterskoler, foreningslivet i alle dets afskygninger, herunder også de etniske foreninger, oplysningsforbundene, Folkeuniversitet, menighedsrådene, amatørteatrene, lokalrådene og de kulturelle samråd om at være med til at involvere borgerne, så det ikke er politikerne, der alene skal sætte dagsordenen for samfundets udvikling, og sådan at så mange som muligt føler, at der er brug for deres initiativ og deres indsats.
- at sætte streg under det personlige engagement og ansvar, som er et vigtigt element i fremtidens velfærd.
- at sætte steg under, at det at bo i Danmark, betyder, at vi stiller nogle forventninger til, hvordan vi kan, og hvordan vi skal opføre os.
- at sætte streg under borgerens frie valg.
- at sætte streg under forventningen om det enkelte menneskes evne til at udføre sit arbejde med omsorg og tage ansvar for sig og sine. En holdning, der i stedet for kontrol, bygger på tillid til det enkelte menneskes samvittighed.
- at styrke udlicitering og decentralisering
- at støtte op om den frivillighedskultur, der er grundlaget for såvel det organiserede som det mere uorganiserede foreningsliv.

Udfordringer i dagens Danmark

Spørgsmålet er, om forståelsen for de demokratiske princippers betydning holdes lige så stærkt i hævde i dag som tidligere, eller om vi måske anser de demokratiske principper for en selvfølgelighed, fordi vi så længe – men dog relativt kort - lidt mere end 150 år – har levet i et demokratisk samfund? Måske har vi udviklet en oplevelse af, at vi kan forlange noget af andre, af staten, af kommunen, af de andre, mens vi selv lever vores frihed ud.

Dette spørgsmål bliver endnu mere betydningsfuldt, når andre kommer hertil, og måske har svært ved at finde ud af vore underforståede spilleregler.

Nogle tendenser i det daglige tyder på, at vi i stigende grad agerer som privatpersoner og ikke som samfundsborgere.

Personligt ansvar, samfundsborgeransvar, respekten for det andet menneske, respekten for andre og andres ejendom er ikke noget, der er givet. Det skal læres. Usikkerhed om egen rolle, usikkerhed om ens plads i samfundet, eller ens betydning for fællesskabet, men også en væren sig selv nok, og ”jeg har ret” holdning, kan udløse meningsløs vold, men også materiel ødelæggelse. Tendenserne kan ses både overfor myndighedspersoner, i skolen og på gaden. Radikalisering og ekstremisme synes at brede sig.

De politiske svar på voldelige tendenser har i en række år været øget kontrol, forbud og strengere straffe. Men i samme åndedrag også eftergivenhed i forhold til også ganske unge, der begår vold og hærværk.

Den måde, vi i det daglige lærer at omgås hinanden og observere på, er den måske vigtigste nøgle til mindre vold. Vi skal ikke lukke os inde af angst for hinanden. Eller lukke andre mennesker ude fra fællesskabet.

At bo i Danmark betyder, at vi må stille nogle forventninger om, hvordan vi kan, og hvordan vi skal opføre os. Folkeoplysningen kan lære os noget grundlæggende om, hvordan vi kan leve sammen i en mangfoldig verden. Hvis man ikke skal blive bange, er det vigtigt, at man er bevidst som sine egne værdier og visioner.

Det er afgørende for den fælles velfærd, at vi ikke kun opfatter os som brugere, men også føler os som demokratiske deltagere og bidragydere.

Venstre ønsker:

- at sætte streg under den personlige ytringsfrihed.
- at sætte streg under det personlige ansvar. Hver enkelt må yde sit til det daglige fællesskab mellem mennesker.
- at sætte steg under respekten for andre og for andres ejendom.
- at understrege forældrenes ansvar overfor børn og unge.
- at bakke op om forældre eller foreningsliv, højskoler, efterskoler, idræts- og ungdomsforeninger m.fl., der tager initiativ til indsats overfor unge – både de, der er født her i landet, og de, der kommer udefra. Det er vigtigt at børn og unge tages med i arbejdet, så de ikke går og keder sig eller føler sig overset.
- at bakke op om de frivillige ledere uden hvis indsats, foreningslivet ikke kan fungere
- at bakke op om forældre og foreningsliv, der påtager sig at være mentorer for unge, der er i vanskeligheder af den ene eller anden art.
- at styrke vejledningsindsatsen overfor bl.a. unge om, hvilke muligheder for personlig udvikling og netværksdannelse, der ligger i højskoler, efterskoler, det folkeoplysende arbejde og foreningslivet. For mange er det af betydning, at de på deres CV kan skrive, at de har deltaget aktivt i det folkelige arbejde, enten som deltagere eller ledere.

- Venstre ser således bl.a. meget positivt på det initiativ, højskoler og efterskoler har iværksat overfor unge grønlændere, der har et behov for, når de kommer her, virkelig at føle, at de hører til.
- at kortlægge vilkårene for oplysningsforbund, folkeuniversiteter, daghøjskoler, det frivillige børne – og ungdomsarbejde og amatørkulturen. Er vilkårene tilstrækkelig fleksible? Er de ikke, ønsker Venstre at de bliver det.
- at understrege, at samfundet ikke alene kan og skal løse alle konflikter, ligesom samfundet ikke kan sikre os mod alle former for terror og vold, hvis samfundet ikke skal ende med at ligne systemet i diktaturstaterne. Vi må selv hver især yde en indsats.
- Venstre er enig i historikeren, Karsten Fledelius' udsagn fra d. 9. juli 2008 i Jyllandsposten om, at "terror bekæmpes af manden på gulvet."

Det aktive medborgerskab

Det aktive medborgerskab kommer ikke af sig selv. Det aktive medborgerskab udvikles, jo mere samfundet spørger efter det. Jo mere restriktiv, jo mere dirigerende og kontrollerende lovgivningen laves, jo mere kvæles borgernes lyst til og interesse for at udøve det aktive medborgerskab, og jo mere sættes hver enkelt menneskes evner og lyst til at yde sit bedste til side.

Målet for Venstre er ikke en stærk stat. Staten er et gode, når den er med til at udligne sociale, økonomiske skel og sikre de svageste et ligeværdigt liv, men hvis staten bliver stadig mere moraliserende, er den med til at fratage det enkelte menneske evnen til og ansvaret for eget personligt valg. Som filosofen, Arno Victor Nielsen har sagt: "Der er sket en pædagogisering af staten, som opdrager os, så snart den kan se sit snit til det."

At staten har fået denne pædagogiske rolle er ikke et sundhedstegn. Det er et tegn på, at staten griber langt ind i den enkeltes private ansvarsområde.

Venstre ønsker:

- at sætte fokus på det aktive medborgerskab og det frivillige arbejdes betydning, der betyder, at borgeren er medspiller og ikke bare lader politikerne ordne eller sætte normer for det hele.
- at skabe mulighed for, at det frivillige arbejde kan få så gode kår som muligt.
- at højskoler, frie skoler, oplysningsforbundene, Folkeuniversitetet og mennesker i det vidt forgrenede arbejde i foreningslivet, men også i menighedsråd og kommunalbestyrelser, føler, at de spiller en vigtig rolle i dansk demokratiforståelse.
- at målet med arbejdet i disse fora er at give mennesker evnen og modet til at håndtere nye former for problemstillinger og dermed være med til at sætte nye mål for samfundsudviklingen.

Folkelig oplysning og foreningsliv som samfundsaktører

Venstre har en klar målsætning om, at folkeoplysningsarbejdet og foreningslivet skal have så gode rammer, som muligt. Venstre lægger vægt på den personlige uddannelse og dannelse, som kan opnås med denne "danske model".

På højskoler, frie skoler, i foreningslivet, i folkeoplysningen, i det daglige folkestyre kan mange forskellige mennesker mødes, meninger brydes, fordomme nedbrydes og gensidig respekt opstå gennem det daglige arbejde eller den daglige undervisning og uddannelse. Det gælder uanset, hvilket emne, man mødes om: idræt, boldspil, sprogundervisning, hvad enten det nu drejer sig om danskundervisning eller fremmedsprogsundervisning, samfundsrelaterede ting, lokalhistorie, kunst og kultur, folkekirkens fremtid, læren om andre religioner og om lokalsamfundets fremtid og udvikling m.m.

I den offentlige debat har det folkelige arbejde fået en lidt kedelig klang. For mange spørger: kan den model virkelig anvendes i et moderne samfund, hvor ekspertviden, embedsmandsstyre og stadig større enheder synes at være vejen frem?

Venstres svar er, at i Danmark er folkestyret netop baseret på et samspil mellem eksperterne og "det myndige lægfolk". Var det ikke sådan, endte samfundet i et ustyrbart bureaukrati.

Venstre ønsker:

- at de realkompetencer, mennesker opnår ved f.eks. at deltage i det folkelige arbejde enten i foreningslivet eller ved at gå på højskole eller aftenskole for at dygtiggøre sig, skal kunne være en vigtig del af et menneskes ballast. Det skal ikke alene være et eksamensbevis, der skal bevise, om det enkelte menneske er duelig.
- at understrege, at styrken ved det folkeoplysende arbejde og den almene dannelse og viden om samfundets sammenhænge og mødet med mange forskellige mennesker netop er, at her kan man være med uanset baggrund og forudsætninger.
- at understrege, at vigtigheden i det folkeoplysende arbejde er, at et menneskes kompetence ikke alene afhænger af et formelt eksamensbevis, og at arbejdet med eller uddannelsen via det folkeoplysende arbejde kan være med til at styrke den enkeltes almene kompetencer – uanset om man "bare" skal bruge det til at skabe en stadig personlig udvikling, eller man ønsker at gå videre ind i det formelle uddannelsessystem. Deltagelse i det folkeoplysende arbejde kan i øvrigt betyde, at mange flere får lyst til og mod på at gå videre uddannelsessystemet.
- at understrege det folkeoplysende arbejdes vigtighed, når det drejer sig om livslang læring
- at det værditab, der synes at være indenfor kirke, skole og kultur bør kunne minimeres også via det folkeoplysende arbejde.
- at der skal være plads til mangfoldigheden: til de, der føler sig som ærkedanske, eller de der har svært ved at finde sig til rette her, af den ene eller anden grund. Her skal være rum for første eller anden generations indvandrere eller andre tilflyttere, som gerne vil lære det (lokal)samfund, de er kommet til, at kende inde fra.

Er foreningslivet og det folkelige engagement ved at uddø?

Fra mange sider hævdes det bekymret, at foreningslivet og det folkelige engagement er ved at uddø. Virkeligheden viser noget andet. Foreningslivet trives (kilde: Bjarne Ibsen, Syddansk Universitet). Måske sker det noget mere uorganiseret, end vi har været vant til, måske foregår det indenfor andre rammer og andre betingelser og med et andet indhold, end tidligere, men undersøgelser viser, at vi har flere foreninger i Danmark, end vi tidligere har haft. Der er altså et stort behov for at være sammen om en opgave, den være sig kortere eller mere længerevarende.

Tendensen viser sig indenfor arbejdet med idræt, spejderliv, frimærkeklubber, drift af lokale forsamlingshuse eller biografer f. eks. På det seneste er det frivillige arbejde omkring LAG-arbejdet om udvikling af landdistrikterne et eksempel på betydningen af den personlige involvering i et lokalområdes udvikling.

Også det traditionelle aftenskolearbejde har god søgning, men også under andre former end tidligere, men også på andre tidspunkter end den tidligere aftenskolevirksomhed.

Folketinget har da også i lyset af behovet for mere fleksible tilrettelæggelsesformer med den nye lov om folkeoplysning givet mulighed for, at det er blevet meget lettere at indrette sig efter den efterspørgsel, der er, end tidligere.

Mange, f.eks. de unge, vil gerne være med i fællesskabet, men hellere i forskellige korterevarende projekter end i et årelangt arbejde i diverse bestyrelser. Det kan derfor være nødvendigt, at vi moderniserer foreningsarbejdet, så det kan opfange disse tendenser i tiden. Det går der ikke det mindste skår i foreningslivet ved, tværtimod.

Også de mange aktive ældre, der gerne til stadighed vil holde sig orienterede og udvikle sig, kræver nye fag, nye tidspunkter og mere fleksibel tilrettelæggelse af de forskellige aktiviteter.

Foreningslivet handler om tillid bygget op om et interessefællesskab. Man lærer i en forening forpligtelsen overfor fællesskabet. Vi kan ikke bare gøre, som vi selv vil, eller kun interessere os for vores eget, hvis fællesskabet skal trives og fælles mål nås.

De, der vil skabe sig et netværk, har alle muligheder i det folkelige arbejde. De, der vil være med til at styrke fællesskabet og være med til at skabe netværk for andre, har alle muligheder her.

I den forbindelse er det vigtigt, at den skelnen, vi ofte foretager mellem borger og forbruger, kan være falsk. Mange forbrugere viser i dag netop deres engagement ved at vælge etisk og politisk, f. eks. når de køber ind. Forbrugeren er ikke bare en, der læner sig tilbage og nyder kritikløst af de goder, det offentlige eller andre stiller til rådighed. Forbrugeren er også den borger, der vælger mellem de tilbud, der udbydes, og som forholder sig kritisk til dem.

Også her spiller folkelig oplysning og uddannelse en vigtig rolle.

Venstre ønsker:

- at sikre foreningerne rammer, der giver mulighed for styrkelse og udvikling, herunder afbureaukratisering af det folkelige foreningsliv.
- at fremme inddragelse af frivillige og folkeoplysende organisationer som aktører på så mange relevante samfundsområder, som muligt.

Kommunalreformen og det folkelige arbejde

Kommunalreformen med de større kommuner og idealet om større kompetence til det lokale område øger muligheden for, men også interessen for at være med til at udvikle lokalsamfundet.

Folkeoplysningen har en særlig indgangsvinkel, der tager udgangspunkt i den enkelte og er fleksibel i forhold til individets behov. Folkeoplysningen tænker ikke i systemer, men tænker på individers behov.

Derfor har Folkeoplysningen en væsentlig rolle at spille, når det drejer sig om at sikre, at danskerne kan læse og regne, skrive, arbejde med IT og begå sig på mindst et fremmedsprog. Men folkeoplysningen har også en vigtig rolle at spille, dels for integrationsindsatsen i al almindelighed, men også for at få mennesker uden for arbejdsmarkedet i beskæftigelse (sygedagpengemodtagere, førtidspensionister m.fl.).

I det hele taget kan folkeoplysningen være med til at motivere danskerne til voksen -og efteruddannelse.

Det er vigtigt, at kommunalbestyrelserne er opmærksomme på, hvilke muligheder der ligger i at udlicitere og decentralisere en række opgaver til oplysningsforbundene, foreningerne og andre frivillige aktører i lokalområdet.

Mange samfundsområder kunne med fordel uddelegeres til de lokale initiativtagere. Derfor bør kommunerne også i egen interesse lave så gode rammer som muligt for det folkelige arbejde bl.a. vedr. aftenskole og idræts- og andet ungdomsarbejde, ligesom man kan være med til at støtte enkelte borgeres eller borggrupper lokale initiativer.

Der er også et stort behov for, at der lokalt tages hånd om integrationsindsatsen. Dette arbejde kan de folkelige kræfter i høj grad bidrage til. Foreningslivet er en oplagt mulighed for at gamle og nye danskere kan mødes og få nedbrudt nogle af de fordomme, der kan lægge hindringer i vejen for integrationen. Også de folkeoplysende organisationers undervisning er i denne forbindelse et vigtigt element.

Men den folkeoplysende virksomhed i f.eks. de forskellige oplysningsforbund kan også med fordel trække et stort læs, når det gælder sundhedsfremme og genoptræning. Ligesom den folkeoplysende indsats for miljø og naturbeskyttelse/forståelse er et oplagt emne for oplysningsforbundene at tage fat på.

Efteruddannelse af medarbejdere og borgere i almindelighed er ligeledes en oplagt mulighed for det folkeoplysende arbejde. Nogle oplysningsforbund arbejder f. eks. med aktivering af ledige og genoptræning af mennesker på syge-dagpenge.

På det seneste er en række oplysningsforbund gået ind i arbejdet omkring udvikling af landdistrikter, idet man er gået ind i en sekretariatsfunktion eller en koordinations- og rådgivningsindsats med det formål at yde hjælp og støtte til de mange frivillige, der arbejder med LAG-projekter. Folkeoplysningen bør have sin stærke rolle i forhold til det engagement, der i disse år er ved i stigende grad at udvikle sig med at levendegøre landdistrikterne igen.

Den folkelige interesse for engagement i det lokale områdes udvikling er i disse år stor. Derfor er det oplagt for oplysningsforbundene at støtte op om og være med til at udvikle natur- og miljøinteressen, men også interessen for ny bosætning og etablering af nye virksomheder og dermed arbejdspladser i lokalområdet. Dette arbejde kan med fordel gøres i samarbejde mellem kommunen, lokalrådene, LAG'erne, det lokale foreningsliv og diverse borgergrupper.

Nye IT – former giver øgede muligheder for det folkeoplysende arbejde. Også undervisning/ aktiviteter på plejehjem, institutioner og lokale virksomheder vil være et oplagt emne for folkeoplysningen, ligesom musikundervisning kunne være det.

Emnet: Kend din kommune, og hvordan udvikler vi vores kommune og andre emner af samme art rummer uanede muligheder for de folkeoplysende foreninger netop nu, hvor vi skal lære at leve sammen på tværs af gamle kommunegrænser.

Venstre ønsker:

- at understrege vigtigheden af, at kommunalbestyrelserne ikke mener, de skal gøre alting selv. Den brede vifte af folkeoplysende virksomhed via foreningslivet og på uddannelsesområdet står klar til at være med til at løfte en samfundsopgave, således, at mange initiativer og megen iverdighed kan komme til at blomstre og være med til at gøre kommunen attraktiv at bo i, fordi mennesker oplever, at her er der brug for, at vi også selv tager fat og yder vores.
- at der sker et tættere samarbejde mellem daginstitutioner, skoler og frivillige idrætsforeninger, så der sættes fokus på betydningen af, at børn og unge får motion, men også oplever glæden ved at dyrke idræt og motion i fællesskab, også udenfor skoletiden.
- at skolerne går i samarbejde med de folkeoplysende organisationer, som vil kunne stille med gæstelærere i idrætsundervisningen eller i billedkunst og andre fag.
- at de formelle uddannelsesinstitutioner i det hele taget bliver mere åbne for et samarbejde med det vidtforenede folkelige netværk, bl.a. ved at stille lokaler til rådighed.
- at ungdommens uddannelsesvejledning også vejleder til de tilbud, som folkeoplysningen kan bidrage med, bl.a. indenfor IT, efteruddannelse, sprogundervisning mv.
- at andre offentlige institutioner, f. eks sygehuse og plejehjem gør brug af de tilbud, som de mange frivillige kan yde, og som oplysningsforbundene og idrætsforeningerne kan tilbyde med almen undervisning, men også med genoptræning og sundhedsfremme i det hele taget.
- at kommunerne udnytter de folkeoplysende fora til et samarbejde om undervisning i sundhedsfremme, men også i natur- og miljøbeskyttelse.
- at kommunerne udnytter de folkeoplysende fora til et samarbejde omkring aktivering, arbejdsstræning og genoptræning af mennesker på sygedagpenge.
- at kommunerne udnytter de folkeoplysende fora til efteruddannelse af borgere og personale.

- at kommunerne udnytter de folkeoplysende fora i integrationsindsatsen, hvad enten det drejer sig om uddannelse eller deltagelse i det vidt forgrenede foreningslivs tilbud, så mennesker kan føle sig som en del af det lokale fællesskab.
- at kommunerne understøtter lokalrådenes evne og vilje til at udføre et stort arbejde for lokalområdets udvikling.

Folkeoplysningsloven

For at sætte streg under betydningen af det folkelige engagements nødvendighed bør man se på folkeoplysningsloven med moderne briller. Der bør derfor som en vigtig del af værdidebatten indgå en debat om civilsamfundets rolle i dag.

Venstre ønsker:

- at Undervisningsministeren nedsætter et folkeoplysningsudvalg.
- at der sættes fokus på forskning i civilsamfundets rolle, så der forskes i og indsamles viden om civilsamfundets og dermed folkeoplysningens og foreningslivets rolle i det moderne globaliserede samfund.
- at der sker en kortlægning af vilkårene for oplysningsforbund, Folkeuniversitetet, daghøjskoler, det frivillige børne- og ungdomsarbejde, idrættens og amatørkulturen vilkår. Er de tilstrækkeligt fleksible?

Folkeoplysningsloven skal revideres

På baggrund af den ovennævnte kortlægning af vilkårene for det folkeoplysende arbejde, ønsker Venstre en revision af folkeoplysningsloven.

Venstre ønsker at folkeoplysningsloven revideres med fokus på:

- hvordan folkeoplysningen bedre kan løse samfundsnyttige opgaver vedrørende sundhed, forebyggelse, kulturmøde/integration, livslang læring, realkompetenceudvikling og oplysningsarbejde.
- at sikre rammer og vilkår, så opgaverne kan varetages bedst muligt til gavn for borgerne, staten og kommunerne.
- at gøre det så ubureaukratisk for oplysningsforbundene, som muligt.
- at sikre de nødvendige fysiske rammer for lokal folkeoplysende aktivitet i form af tidssvarende lokaler.
- at sikre et ubureaukratisk samspil mellem det folkelige arbejde, kommuner og andre myndigheder.
- at sikre oplysningsforbundene lige vilkår med konkurrerende udbydere.
- at sikre rammerne for yderligere udvikling og afprøvning af nye tilrettelæggelsesformer i folkeoplysningen i en kombination mellem nye medier og fællesskabsbaseret undervisning.